

UTÁNPÓTLÁSKORÚ KÉZILABDÁZÓK MOTIVÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON

Krupánszki Kornél – Karácsony Péter – Krupánszki Kíra

Összefoglalás

A kézilabda Magyarországon az egyik legnépszerűbb sportág, ugyanakkor kevés kutatás foglalkozik a fiatalok motivációjával. Jelen tanulmány a kézilabdázó fiatalokat vizsgálta Magyarországon. A kutatás fő célja a fiatal sportolók motivációjának elemzése volt. 2022 őszén végzett kérdőíves felmérés során összesen 190 értékelhető válasz érkezett. A kapott eredmények alapján kijelenthető, hogy az osztály szintje nincs kihatással az edző eredményorientáltsága. Az edzőknek viszont nagy szerepük van abban, hogy a fiatal sportolók motiváltak legyenek, éppen ezért erre kiemelt figyelemmel kell lenniük a napi tevékenységük során. Az új eredmények közül kiemelnénk azt is, hogy az adott kézilabda osztályok nem befolyásolják a fiatal sportolót abban, hogy mennyire motiváltak.

Kulcsszavak: *motiváció, sport, kézilabda, Magyarország, edző*

JEL: L83, Z2

ANALYSIS OF THE MOTIVATION OF JUNIOR HANDBALL PLAYERS IN HUNGARY

Abstract

Handball is one of the most popular sports in Hungary. However, there is little research on the motivation of young athletes. In the present study, we analyzed young Hungarian handball players in the autumn of 2022. The main objective of the research was to analyze the motivation of young handball athletes. A total of 190 evaluable responses were received during the questionnaire survey. Based on the results obtained, it can be concluded that the sporting level has no influence on the coach's results orientation. Coaches have a major role to play in maintaining the motivation of young athletes and should therefore pay particular attention to this in their daily activities. Among the new findings, we would also like to highlight that the handball divisions do not influence the motivation of the young athlete.

Keywords: *motivation, sport, handball, Hungary, coach*

JEL: L83, Z2

Bevezetés

Magyarországon a kézilabda a legnépszerűbb sportágak közé tartozik. Ebből kifolyólag elmondható, hogy a sportág hosszú távú eredményességéhez elengedhetetlen a hatékony utánpótlás nevelés, hiszen közülük fognak kikerülni a jövő élsportolói. Ezért is tartottuk fontosnak megismerni azokat a tényezőket, amelyek motiválják az utánpótláskorú kézilabdázókat.

Napjainkban a fiatalok körében egyre elterjedtebb a mozgásszegény életmód (Farkas et al., 2021; Kassai, & Farkas, 2007), amely közvetlenül befolyásoló hatással van az utánpótlás bázis összetételére is. Ez a sport tömegbázisának csökkenéséhez vezethet (Šimková, 2017), ezért létfontosságú, hogy a sportágban maradók tartósan elkötelezettek legyenek a sportáguk iránt. Emellett fontos, hogy meglegyen bennük a sikerre és a teljesítményre való törekvés, ezért a motiváció és a motivációs környezet is kulcsfontosságú (Singh et al. 2022; Gómez-López et al. 2020). Aki ezeket megfelelően befolyásolni tudja, az az edző, ezért kiemelten fontos a játékosok motivációja mellett a sportoló és az edző kapcsolatának vizsgálata is. A sportolók motivációja az edző feladata. Azonban az is elmondható, hogy minden edző különbözik egymástól. Míg az egyik típusú edző emberközpontú, empátikus, addig a másikat csak az eredmények érdeklik, ezért elmondható, hogy az edző által alkalmazott stílus dönti el, milyen motivációs légkört alakít ki, illetve, hogy hogyan fogja motiválni a sportolót.

Elméleti áttekintés

Sportolás motivációi

A vizsgált téma könnyebb megértése szempontjából fontos megismerni, hogy mi ösztönözheti az egyént arra, hogy elkezdjen sportolni. Elsősorban a következő tényezők motiválhatják az embereket aktív sportolásra:

- egészségmegőrzés,
- az eredmények megélése,
- fizikai képességek fejlesztésének lehetősége,
- elismerésigény,
- szórakozás, mozgás szeretete (sport okozta öröm),
- közösséghez, társasághoz való tartozás,
- média hatása,
- családi példamutatás (Mullin et al. 2014; Kun-Vincze, 2016).

Hoffmann (2007) az előbb említett szerzőkhöz hasonlóan összegyűjtötte és motívumok szerint csoportosította a sportolás lehetséges motivációit. Ilyen mozgatóerő lehet a győzni motívum, az együtt lenni motívum, az egészség, fittség motívuma, valamint a játék és szórakozás motívuma (Hojcska et al., 2022). Győzni motívum esetén az egyének azért vesznek részt a különféle sportversenyeken, mert szeretnék próbára tenni képességeiket, valamint élvezni szeretnék a győztesnek járó pozitív visszacsatolást. Az együtt lenni motívum arra készíti az egyént, hogy barátaival, klubtársaival vegyen részt az sportfogyasztásban és együtt közösen élvezzék a sportolást. Az egészség, fittség motívuma esetén az sportoló az adott tevékenység nyújtotta pozitív hatások miatt vesz részt az adott sportban. A játék és szórakozás motívuma esetén az egyént a sport okozta öröm készíti a rendszeres sport tevékenység végzésére.

Motiváció a sportban

A motiváció a sportban tanúsított viselkedés egyik legfontosabb meghatározója. A sportolókat belső (intrinzik) vagy külső (extrinzik) tényezők, vagy ezek kombinációja motiválhatja.

Egy sportoló esetében hosszútávon a belső motiváció tekinthető hatékonyabbnak, azonban ez nem feltétlenül azt jelenti, hogy a külső motivációs tényezőknek nem lehet szerepe a sporttevékenységek kapcsán. Olyan eset is előfordulhat, hogy a külső motiváció belső motivációvá alakul át.

A belső motiváció által vezérelt sportolók akkor is a tudásuk, képességeik maximumát nyújtják, amikor a teljesítményüknek nincs tétje, vagy éppen senki nem figyeli őket. Intrinzik motiváció esetén a versenyző a sport öröméért, és az ebből fakadó élvezetért űzi a sportágot. Belső motiváció során a sportoló élvezi az edzést, a tanulási folyamatokat, amikor új mozdulatokat, képességeket sajátít el. Pozitívan hat az egyénre az is, amikor megdönti a saját korábbi eredményeit (Csukonyi, 2018; Zelová, 2001, Priatmoko et al, 2021).

A külső motiváció esetén a sportolót a különféle jutalmak vagy a mások általi elismerés hajtja, tehát a sportolót egy külső tényező befolyásolja a motiváció fenntartásában. Ha az egyén külső motivációja megszűnik, nagy valószínűséggel a motivált viselkedése is abbamarad. Elmondható, hogy a külső motiváció megléte a sporttevékenységek kezdetén igen jelentős, hiszen növeli a teljesítményt. Ha helyesen használjuk e motivációs eszközöket, akkor előnyösek lehetnek a sportolók számára, hiszen a külső motivációs tényezők sem feltétlenül károsak. A legtöbb sportolót ösztönzik az olyan célok, mint egy díj vagy egy torna megnyerése, amely már a belső motiváción kívül eső terület. A problémát az okozza, amikor valaki túlzottan összpontosít a külső jutalmakra, így a sporttevékenységből elvész az élvezet, ami demotiválhatja a sportolót és negatívan hathat a teljesítményére (Tóth, 2010; Zelová, 2001; Jöesaar et al. 2011).

Teljesítménymotiváció

A teljesítménymotivációt megfogalmazhatjuk úgy is, mint egyfajta szükséglet a megbecsülés és az elismerés iránt. Olyan humánspecifikus motiváció, amely az egyént kiváló teljesítményre, saját teljesítményének állandó fejlesztésére és mások felülmúlására ösztönző belső hajtóerő (Tóth, 2010).

Bíróné (2011) szerint a sportot minden szinten, legyen az amatőr vagy profi a teljesítményfokozásra való törekvéssel jellemezhetjük, ez legfőképpen a versenysportban mutatkozik meg. Hiszen mindannyian arra törekszünk, hogy felülmúljuk addigi teljesítményünket és a lehető legjobb eredményeket érjük el.

„A sportban a teljesítménymotiváció sajátossága az, hogy kifejezetten eszmei-erkölcsi érték létrehozására irányul.” (Bíróné, 2011: 79). Ez nem csak azt jelenti, hogy az egyén emberileg mutat fel valamilyen kimagasló eredményt, hanem azt is, hogy a sportot kedvelők (nézők, szurkolók) számára erkölcsi befolyásoló erővel bír.

A teljesítménymotiváció nevelés segítségével fejleszthető. Ahhoz, hogy ez teljes körűen jellemezze az egyént, már kiskorban el kell kezdeni foglalkozni a teljesítményszükséglet fejlesztésével. A teljesítménymotiváció fejlesztésében a legfontosabb a megfelelően adagolt sikerélmény (Bíróné, 2011).

Harasztiné (2009) a teljesítménymotivációt a sportoló céljai által fogalmazta meg. Két viselkedési formát különít el a sikerorientált és a kudarcckerülő viselkedést. Mindkettő típus megtalálható az emberekben, viszont mindenkiben eltérő arányban. A sikerorientált sportolók erősen motiváltak a céljaik elérésében és szeretik próbára tenni magukat, törekednek arra, hogy a legjobb teljesítményt hozzák ki önmagukból. Olyan feladatokat tűznek ki maguk el, amelyek során nem garantált a siker, de képességeikhez mérten megfelelőek. Ha a sportolók célkitűzései nem felelnek meg a képességeinek, akkor a motiváció helyett a szorongás jelenik meg a viselkedésükben, ami szinte biztos, hogy csökkenteni fogja a teljesítményük hatékonyságát. Ez az állapot pedig a kudarc lehetőségét vetíti előre. Kudarcckerülő viselkedésről beszélhetünk, ha a sportoló a képességei alatt tűzi ki céljait, hi-

szen ilyenkor nagyobb erőfeszítés nélkül tudja megugrani a kitűzött feladatot, így a kudarc lehetősége fel sem merülhet. Ez a viselkedésforma azokra jellemző, akik félnek kockázatot vállalni, valamint félnek a kudarctól.

Sportmotivációs elméletek

Napjainkban a sportpszichológiát két motivációs elmélet uralja. Az önmeghatározás, illetve a teljesítmény cél (célorientációs) elméletek, amelyek két különböző irányból határozzák meg a motiváció fogalmát.

Ryan és Deci (2002) szerint az önmeghatározás elmélet az emberi motiváció makro elmélete, amely az egyén pszichológiai szükségleteit vizsgálja. Az elmélet arra fókuszál, hogy az egyén viselkedése mennyire önmotivált és önmeghatározó. A döntések mögött meghúzódó motivációkkal foglalkozik, amelyeket az emberek mindenféle külső behatás nélkül hoznak meg. Az emberekbe van kódolva az, hogy olyan helyzeteket keressenek, amelyek elősegíthetik az önfejlődésüket.

Az elmélet szerint minden embernek három veleszületett alapszükséglete van, ezek a következők: önállóság (autonómia), kompetencia és a társas kapcsolatok. Az egyén igyekszik egyensúlyt teremteni e három alapszükséglet között. Az autonómia lényege, hogy az egyéneknek érezniük kell azt, hogyan uralják saját viselkedésüket és céljaikat. A kompetencia foglalja magába mindazokat a veleszületett igényeket, amelyek arra ösztönöznék minket, hogy különböző készségeket, feladatokat sajátítsunk el. A társas kapcsolatok során az egyéneknek fontos a kötődés érzése, az hogy milyen a másokhoz való tartozás (Khademi-Vidra, 2014a; Khademi-Vidra, 2014b; Ryan-Deci, 2000).

Az önmeghatározás elmélete különbséget tesz külső és belső motiváció között. Külső motivációról akkor beszélünk, ha valamilyen tevékenység végrehajtására készíten bennünket, hogy jutalmat szerezzünk vagy elkerüljük az esetleges büntetést. Belső motivációról akkor beszélhetünk, ha a cselekvést saját érdekünkben végezzük, nem pedig valamilyen külső jutalomért. Ryan és Deci úgy gondolja, hogy ezeket a belülről motivált viselkedéseket úgy kell az embereknek megélniük, hogy nem éreznek közben semmiféle kényszert a cselekvés iránt (Ryan-Deci, 2000; 2002). Ryan és Deci az öndetermináció kontinuum segítségével mutatták be azt, hogy az egyént a kiválasztott folyamat elején elsősorban a szükséglet kielégítése vagy a külső tényezők motiválják, azonban ahogy haladunk előre a teljesítményben, ezek a tényezők átalakulnak belső motivációvá.

A teljesítmény cél elmélet arra fekteti a hangsúlyt, hogy az adott személy miért és hogyan vesz részt a feladatokban (Molnár-Péter-Szarka, 2017). A sportolók akkor motiváltak, ha van előre kitűzött céljuk. Egy jól megfogalmazott cél erős motiváló hatással bír. Ha a sportoló azonosulni tud az előre meghatározott céllal, az nagyobb elköteleződést jelent, mely pozitív hatással van a teljesítményre is. Ha az egyén több célt is kitűzött maga elé fontos, hogy kialakítson egy megfelelő sorrendet ezek végrehajtására. Léteznek rövid, illetve hosszútávú célok, így fontos, hogy figyelembe vegyük az idő múlását, hiszen, ha figyelmen kívül hagyjuk, akkor az így kialakult nyomás negatívan hathat a sportoló teljesítményére (Balogh et al. 2015; Pajor, 2013).

Kétféle céltípust határozhatunk meg az elmélet kapcsán, vannak a feladatorientált, illetve az úgynevezett énközpontú célok.

A feladatorientált sportoló saját magát tekinti viszonyítási alapnak és mindig a tanulásra, a fejlődésre fekteti a legnagyobb hangsúlyt. Ezekre sportolókra jellemző a tudásuk fejlesztésének igénye, hiszen a belső elvárásaikhoz mérten akarnak mindig jobban teljesíteni. Ennek következtében olyan célokat tűznek ki maguk elé, amelyek által a leginkább fejleszthetik az adottságaikat. Abban az esetben, ha bármiféle negatív hatás, vagy kudarc éri őket, akkor azt az igyekezetük hiányával indokolják meg.

Az énközpontúságú az adott sportoló, ha folyamatosan a saját képességeit más sportolókéval hasonlítja össze és ezáltal akar pozitív visszacsatolást kapni a képességeiről. A feladatorientált sportolókkal szemben ők úgy gondolják, hogy a képességeiken nem tudnak változtatni, éppen ezért akarják bebizonyítani azt, hogy jobbak csapattársaiknál, ellenfeleiknél. Továbbá igyekeznek elkerülni azokat a helyzeteket, ahol kiderülhet a képességeik hiányossága. Ebből kifolyólag, ha kudarc éri őket, akkor azt leginkább képességeik hiányával magyarázzák ki (Molnár-Péter-Szarka, 2017; Pajor, 2013).

A sportolók motivációjában a turizmus is megjelenhet, mint tényező (Bujdosó-Szűcs, 2012).

Sportoló-edző kapcsolata

Az edző személyisége, hitelessége és a szakmai felkészültsége talán az egyik legfontosabb tényező abban, hogy az edző és a játékos között megfelelő kapcsolat jöjjön létre. Az edző feladata, hogy motiválja és ösztönözze a sportolóit. A jó edző felismeri a sportolójának erősségeit és gyengeségeit, ha szükséges bírálja, ha kell, támogatja sportolóját. Ebből következik, hogy nagy felelősség terheli az edzőt. Fontos, hogy egy edző olyan célokat tudjon kialakítani, melyekkel el tudja érni a játékosok elköteleződését a sport iránt (Új et al. 2021; Bognár, 2010). Bíróné (2011) szerint ahhoz, hogy egy edző sikeres legyen nem csak szakmailag, de pedagógiailag is felkészültnek kell lennie.

Az alábbi képességek a jó edző ismérvei:

- lelkiismeret,
- gyors helyzetfelismerés,
- kreativitás,
- konfliktus kezelés,
- jó kommunikációs készség,
- megbízhatóság,
- hitelesség.

Egy sportoló munkája elképzelhetetlen az edző vezetése nélkül. Ahhoz, hogy az edző sikereket tudjon elérni jó vezetési képességekkel kell rendelkeznie. Ehhez azonban elengedhetetlen az edző határozottsága, a játékosai feletti tekintélye, valamint a bizalomnak a kialakítása.

Azon számos összetevő közül, amelyek a sportoló belső és külső motivációját, illetve a későbbi teljesítményét befolyásolják, az egyik legmeghatározóbb tényező a sportoló, valamint az edző kapcsolata (Mageau és Vallerand, 2003). Az edző és a játékos kapcsolata kettős, hiszen, ha az együttműködésük megfelelően működik, akkor az, nem csak az elért sikerekben, hanem a kapcsolatuk jólétében is megmutatkozik. A sikeresség és a megfelelő együttműködés érdekében az edzőnek és a játékosoknak is megfelelő kapcsolat kiépítésére kell törekedniük. A jó kapcsolatot ápoló felek sokkal inkább sikeresebbek, mint azok, akiknek rossz az edző-sportoló kapcsolata. Az edző és a sportoló olyan kapcsolat kialakítására törekednek, amelynek legfőbb jellemzői a tisztelet, a bizalom, az együttműködés, és a kommunikáció. Ezek hiánya az eredmények romlásához is vezethet (Jowett és Lavallee, 2007).

Jowett és Cockerill (2003) szerint a jó kapcsolat kialakítása létfontosságú, hiszen nagy hatással van a sportoló önértékelésére, illetve a kitűzött célok, valamint a sikerek elérésében.

Jowett (2005) két dimenzióban látja az edző és a játékos kapcsolatát. Az első dimenzió a hatékony kapcsolat, amikor is a két fél kapcsolatát olyan alapvető tényezők jellemzik, mint a tisztelet, az empátikus megértés, az őszinteség, valamint egymás támogatása. Ezzel szemben az eredménytelen dimenzióba sorolhatjuk az érdeklődés és az érzelmek hiányát, valamint a két fél közötti távolságtartást.

Jowetthez hasonlóan Bognár is két dimenzióra bontja az edző és a játékos kapcsolatát. Az első dimenzióban a két fél közötti bizalom, míg a másodikban a felek közötti kapcsolat minősége jelenik meg. A két fél közötti kapcsolatot leginkább az egymásra utaltság jellemzi. Fontos a kölcsönös bizalom kiépítése, hiszen azok a játékosok, akik nagyobb bizalmat kapnak edzőjüktől, jobb teljesítményre képesek, mint azok a társaik, akik nem élvezik az edző bizalmát. A jó teljesítmény eléréséhez azonban az is szükséges, hogy a sportoló is bízzon az edző által alkalmazott módszerekben és eszközökben. A siker akkor garantált, ha az edző és a játékos között kialakult a kölcsönös bizalom, valamint összhangban vannak egymással, így képesek egymást ösztönözni a siker érdekében. Az edző feladatai közé tartozik, hogy a sportoló mellett álljon, támasza legyen neki, valamint, hogy segítse fejlődése minden szakaszát, míg a sportolótól elvárt, hogy együttműködjön az edzőjével és legjobb tudása szerint próbálja végrehajtani az általa kitűzött feladatokat (Bognár, 2010; Horváth-Prisztóka, 2005).

Módszertan

A versenysport hosszútávú fejlődésében az egyik legfontosabb feladat a sikeres utánpótlásnevelés. Ahhoz, hogy ez sikeresen végbe mehessen elengedhetetlen, hogy fenntartsuk a megfelelő motivációs szintet a fiatal játékosokban.

Kutatásunk célja volt megismerni a magyar utánpótlás osztályokban, kiemelten a Serdülő és az Ifjúsági I., II. és III. osztályokban szereplő kézilabda játékosok motivációját. A kutatásban arra is kíváncsiak voltunk, hogy az edzők és játékosok kapcsolatát befolyásolja-e az adott osztály szintje, és ettől függően az edzők eredmény orientáltsága. A kutatás sikeres lebonyolításához a magyar kézilabda közösséget szólítottuk meg. Online kérdőíves felmérésünket 2022 őszen készítettük el. A mintavételezés hólabda módszerrel készült. A vizsgált mintát a Serdülő, illetve az Ifjúsági I., II. és III. osztályú játékosok adták. Kutatásunk során Kristin L. Zomermaand: *Motivation in High School Sport Athletes: A Structural Equation Model* című értekezésében alkalmazott kérdőív magyarra átdolgozott változatát használtuk fel.

A kérdőív országos szinten került kiküldésre az utánpótláskorú játékosok körében, összesen 191 kérdőív érkezett vissza, melyből 190-et tudunk felhasználni a kiértékelés során. A kérdőív 47 kérdésből állt. A felmérés teljesen anonim volt, melyről biztosítottuk válaszadóinkat is. A kérdőív több részből áll, melynek során rákérdeztünk a szokásos demográfiai kérdéseken túl az edzőkkel kapcsolatos véleményekre, a játékosokat motiváló tényezőkre, majd a kérdőív végén a sportban elért teljesítményekre.

A szakirodalom alapján a következő kutatási hipotéziseket fogalmaztuk meg:

1. Az edző motiváltsága a jó eredmények elérésére és az osztály között, melyben az utánpótláskorú játékosok játszanak szignifikáns kapcsolat mutatható ki.
2. Az utánpótláskorú játékosok motiváltsága és az osztály között, melyben játszanak szignifikáns kapcsolat mutatható ki.

A kutatás eredményeit Microsoft Excel, valamint az SPSS rendszer segítségével értékeltük ki és az így kapott eredmények segítségével próbálunk választ kapni arra, hogy mi motiválja leginkább a fiatal sportolókat.

Eredmények

Az 1. táblázat alapján elmondható, hogy a válaszadók viszonylag egységesen oszlanak meg a serdülő, illetve az ifjúsági osztályokban. Kérdőív demográfiai részében rákérdeztünk arra, hogy mely osztályban versenyeznek a játékosok. Ez 6 részre lett bontva, hiszen mind a serdülő, mind az ifjúsági korosztályban is 3 osztály van jelen. Serdülő I. osztályból 32 válasz érkezett, ami a 16,8%-át teszi ki a válaszadóknak. 37-en válaszoltak ugyanezen korosztály másodosztályából, így ők a válaszadók 19,5%-át adták. Serdülő III. osztályból 28 válasz érkezett, ami a kitöltők 14,7%-át adja. A legtöbb válasz Ifjúsági I. osztályból érkezett, 40 válaszadótól kaptunk visszajelzést, így ők a válaszadók 21,1%-át jelenítik meg. Az ifjúsági másodosztályból 29-en (15,3%) válaszoltak kérdőívünkre. Összesen 24 válasz érkezett az ifjúsági harmadosztályból, így ők 12,6%-át teszik ki a válaszadóknak.

Arra a kérdésre, hogy hány éve sportolnak mindössze 1 személy (0,5%) volt, aki azt mondta, hogy csak 1 éve sportol. A válaszadók 67,9 százaléka az 5-10 éves periódust jelölte meg. A kitöltők sportban eltöltött átlaga 7,97 év.

1. táblázat. Demográfiai adatok

Változó		N	%
Nem	Férfi	69	36,3
	Nő	121	63,7
Korcsoport	Ifjúsági I. osztály	40	21,1
	Ifjúsági II. osztály	29	15,3
	Ifjúsági III. osztály	24	12,6
	Serdülő I. osztály	32	16,8
	Serdülő II. osztály	37	19,5
	Serdülő III. osztály	28	14,7
Osztály	I. osztály	72	37,9
	II. osztály	66	34,8
	III. osztály	52	27,3
Sportban eltöltött évek	0-5 év	37	19,5
	5-10 év	129	67,9
	10 év felett	24	12,6
Total		190	100,0

Forrás: saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján

A hipotézis vizsgálatánál a varianciaanalízis során egy magas és egy alacsony mérési szintű változó kapcsolatát vizsgáltuk meg. Mivel kisebb eltérések voltak az alacsony mérési változóknál, így a Gabriel vagy a Games-Howell teszt választható a Levene-teszt függvényében (Mitev-Sajtos, 2007). A vizsgálatok során a korosztályokat átalakítottuk, külön csoportosítottuk az ifjúsági I., II., III. és a serdülő I., II. és III. osztályokat.

A kutatás során vizsgáltuk, hogy az ifjúsági és serdülő osztályok szintje motiválják-e az edzőt abban, hogy mennyire fontos számára a mérkőzések megnyerése. Első esetünkben az ifjúsági I., II. és III. osztályt vetjük össze az edzők mérkőzés megnyerésének igényeivel (2. és 3. táblázat). A kutatás elején feltételeztük, hogy az ifjúsági osztályok emelkedésével (harmadosztálytól az elsőig) az edző egyre motiváltabb a mérkőzések megnyerésére. A normalitást előzőleg már ellenőriztük,

mely szerint az alacsony mérési adataink kis eltérés mutattak. A Levente teszt 0,103 értéket mutatott, így a teszt nem sérült ennek következtében az ANOVA táblázatot néztük meg. Az ANOVA szignifikancia szintje 0,171 volt, így a két változó között nem volt kimutatható szignifikáns kapcsolat.

2. táblázat. Az ifjúsági osztályok és a mérkőzések megnyerésének Levene-tesztje

Test of Homogeneity of Variances					
		Levene teszt	df1	df2	Sig.
A mérkőzések megnyerése a legfontosabb szempont az edző számára.	Based on Mean	2,334	2	90	0,103

Forrás: saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján

3. táblázat: Az ifjúsági osztályok és a mérkőzések megnyerésének ANOVA táblája

ANOVA					
A mérkőzések megnyerése a legfontosabb szempont az edző számára.					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11,211	2	5,606	1,800	0,171
Within Groups	280,359	90	3,115		
Total	291,570	92			

Forrás: saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján

A serdülő korosztályokban szintén megvizsgáltuk, hogy az edző számára mennyire fontos a mérkőzések megnyerése. Itt is azt feltételeztük, hogy minél magasabb osztályban játszik valaki annál motiváltabb az edző a mérkőzések megnyerésére (4. és 5. táblázat). A Q-Q plot segítségével ellenőriztük a normalitást és az alacsony mérési szintű változóinknál kis eltéréseket tapasztaltunk, a Levene-teszt nem sérült (0,510) meg, így az ANOVA táblázatot használtuk fel az értékelésre, ahol a szignifikancia szint 0,412 volt, tehát magasabb, mint 0,05. A hipotézisünket ennek függvényében elvetjük, tehát nem mutatható ki kapcsolat az osztályok és a között, hogy az edzők számára mennyire fontos egy-egy mérkőzésnek a megnyerése. Az ANOVA táblázat szignifikancia szintje miatt nem volt értelme megnézni a Gabriel táblázatot.

4. táblázat: Az serdülő osztályok és a mérkőzések megnyerésének Levene-tesztje

Test of Homogeneity of Variances					
		Levene teszt	df1	df2	Sig.
A mérkőzések megnyerése a legfontosabb az edző számára.	Based on Mean	0,678	2	94	0,510

Forrás: saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján

5. táblázat: Az serdülő osztályok és a mérkőzések megnyerésének ANOVA táblája

ANOVA					
A mérkőzések megnyerése a legfontosabb az edző számára.					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4,484	2	2,242	0,896	0,412
Within Groups	235,331	94	2,504		
Total	239,814	96			

Forrás: saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján

A második hipotézis vizsgálatánál azt elemeztük, hogy az osztály, melyben játszanak a fiatal sportolók hatással van-e a válaszadók motiváltságára. A Q-Q plot segítségével a normalitást ellenőriztük, az alacsony mérési változóink között kis eltérés volt tapasztalható, itt is a Levene-teszt sérült mivel 0,05 század alatt volt az érték, így a Welch-tesztet néztük meg, mely értéke 0,081, viszont ez már 0,05 felett volt (6. és 7. táblázat). Ennek következtében a hipotézisünket elvetettük, miszerint az osztály növekedése hatással lenne a fiatal kézilabdázók motiváltságára.

6. táblázat: Az ifjúsági osztályok és a játékosok motiváltságának Levene-tesztje

Test of Homogeneity of Variances					
		Levene teszt	df1	df2	Sig.
Motiváció	Based on Mean	3,234	2	90	0,044

Forrás: saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján

7. táblázat: Az ifjúsági osztályok és a játékosok motiváltságának Welch-tesztje

Robust Tests of Equality of Means					
		Statistic ^a	df1	df2	Sig.
A sport előnyei fontosak számomra.	Welch teszt	2,666	2	43,738	0,081

Forrás: saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján

Következtetések, javaslatok

A kutatás a hazai utánpótláskorú osztályokban játszó fiatal sportolók motivációs jellemzőit vizsgálta meg. A kutatás célja volt az új eredmények elérése mellett a hazai sport szakirodalomhoz is hozzájárulni, mivel ezidáig e témakörrel kevés hazai kutatás foglalkozott.

A korosztályok és az edzők motiváltsága kapcsán feltételeztük, hogy minél magasabb osztályban játszik valaki ifjúsági vagy serdülő szinten az edzőnek a mérkőzés megnyerése lesz a legfontosabb. Ezt a hipotézisünket elvetjük, mivel az ifjúsági bajnokság osztályai nem motiválják az edzőket abban, hogy mennyire fontos számukra egy-egy mérkőzésnek a megnyerése. Ugyanez mondható el a serdülő szintről is, itt sem találtunk szignifikáns kapcsolatot az osztály és az edző motiváltságáról a mérkőzés megnyerésére. Az edző fontos tényező a sportoló fejlődésében és motiválásában, így az edzők osztály szinttől függetlenül kell, hogy motiválják a fiatal sportolókat. A kutatásunk is alátámasztotta, hogy nincs kapcsolat a között, hogy mely osztályban játszanak a sportolók és az edzők motiváltsága között, tehát feltételezhetjük, hogy már a legalacsonyabb szinteken is fontos az edzőknek az eredményesség, és ezt csakis motivált játékosokkal tudják elérni.

A második feltételezésünkben az osztályok szintje és a fiatalok motivációja között kerestük a kapcsolatot. Feltételeztük, hogy minél magasabb szinten játszik valaki az ifjúsági bajnokságban annál motiváltabb kell, hogy legyen. Ez a hipotézisünk sem igazolódott be, mivel a vizsgált ifjúsági bajnokság osztályai nem befolyásolták az egyént, abban hogy mennyire motivált. Következtetésként állapíthatjuk meg, hogy már egész fiatal korban fontos a motiváció a fiatal sportolóknak a rendszeres sport tevékenység fenntartásához.

Végezetül a kutatás korlátai közül kiemelnénk, hogy jelen kutatás a hazai sportolók közül csak a kézilabdázókat vizsgálta meg, valamint, hogy a minta nem tekinthető reprezentatívnak. Jövőben szeretnénk a kutatást folytatni, és további osztályokat bevonni a felmérésbe, valamint hosszútávon vizsgálni azt, hogy az egyes játékosok motivációja idővel hogyan változik meg.

Hivatkozott források

- [1.] Balogh, L. – Molnár, A. – Jenei, Z. – Nábrádi, ZS. – Ráthonyi, G. G. – Szilányi, R. – Balogh, P. (2015): *Bevezetés a sportdiagnosztikába*. Debrecen: Campus Kiadó.
- [2.] Bíróné Nagy, E. (2011): *Sportpedagógia*. Pécs: Dialóg Campus Kiadó.
- [3.] Bognár, J. (2010): *Pedagógiai és sportpedagógiai ismeretek*. [Online]. Letöltés dátuma: 2022. 01. 22. forrás: https://itc.semmelweis.hu/add/mob/sp_neveles/pedagogia_sportpedagogia_OKJ_jegyzet.pdf
- [4.] Bujdosó, Z. – Szűcs, Cs. (2012): A new way of gastronomic tourism:beer tourism *Acta Turistica* 6(1), 5-20
- [5.] Csukonyi, CS. (2018): *Bevezetés a sportpszichológiába*. [Online]. Letöltés dátuma: 2022. 01. 18. forrás: https://psycho.unideb.hu/sport/fejezetek/cscs_bevezetesasport/_book/alkalmazott-pszichologiai-komponensek-a-sportban.html#motivacio-kerdeskore-kiemelve-a-teljesitmenymotivaciot
- [6.] Farkas, T. – Bruder, E. – Kolta, D. – Gerencsér, I., (2021): Diverse migration processes of rural youth and young adults in Hungary In: Schafft, K. – Stanic, S. – Horvatek, R. – Maselli, A. (eds.) *Rural youth at the crossroads: Transitional societies in central Europe and beyond*. 157–175.
- [7.] Gómez-López, M. – Chicau Borrego, C. – Marques da Silva, C. – Granero-Gallegos, A., – González-Hernández, J. (2020): Effects of Motivational Climate on Fear of Failure and

- Anxiety in Teen Handball Players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(2), 592.
- [8.] Harasztiné Sárosi I. (2009): *Igényszint, teljesítménymotiváció*. In Szatmári Z. (szerk.): Sport, életmód, egészség. Budapest: Akadémiai Kiadó, pp. 494–500.
- [9.] Hoffmann I. (2007): *Sport, Marketing, Szponzorálás*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- [10.] Hojcska, Á. – Szabó, Z. – Bujdosó, Z. (2022): Multi-aspect overview of mineral-water-based therapies of musculoskeletal disorders in Hungary *Ecocycles* 8 (2), 23–36.
- [11.] Horváth, L. – Prisztóka, GY. (2005): *A sportpedagógia és sportpszichológia alapkérdései*. Nyíregyháza: Bessenyei Könyvkiadó.
- [12.] Jöesaar, H. – Hein, V. – Hagger, M. (2011): Peer influence on young athletes' need satisfaction, intrinsic motivation and persistence in sport: A 12-month prospective study. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(5), 500–508.
- [13.] Jowett, S. – Cockerill, I. M. (2003): Olympic Medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4(4), 313–331.
- [14.] Jowett, S. – Lavallee, D. (2007): *Social Psychology in Sport..* Champaign: Human Kinetics.
- [15.] Jowett, S. (2005): The coach-athlete partnership. *The Psychologist*. 18(7), 412–415.
- [16.] Kassai, Zs. – Farkas, T. (2007): A Leader+ program alulnézetből. *Comitatus: Önkormányzati Szemle* 17, 71–80
- [17.] Khademi-Vidra, A. (2014a): „Third places”: social-cultural aspects of the leisure places. In: Radics, Zs. – Péntes, J. (szerk.) Enhancing competitiveness of V4 historic cities to develop tourism: Spatial-economic cohesion and competitiveness in the context of tourism. Debrecen, 114–127.
- [18.] Khademi-Vidra A. (2014b): Consumer habits from the perspective of the global economic crisis in east-central Europe. *Central European Regional Policy and Human Geography*, 4(1), 39–49. https://cerphg.unideb.hu/PDF/2014_1/3_khademi_vidra.pdf
- [19.] Kun P. – Vincze T. (2016): Motiváció, teljesítménymotiváció a sportban. *Acta Academiae Agrimensis, Sectio Sport*, Új sorozat, 43. kötet
- [20.] Mageau, G. A. – Vallerand, R. J. (2003): The coach–athlete relationship: a motivational model. *Journal of Sports Sciences*, 21(11), 883–904.
- [21.] Mitev, A. – Sajtos, L. (2007): *SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv*. Alinea Kiadó, Budapest
- [22.] Molnár, A. – Péter-Szarka, S. (2017): A serdülők iskolai éhatékonyságának, aspirációinak és az iskola teljesítményének vizsgálata a célorientációs elmélet tükrében. *Iskolakultúra*, 27(1–12), 19–33.
- [23.] Mullin, B. – Hardy, S. – Sutton, W. (2014): *Sport marketing*. Champaign: Human Kinetics.
- [24.] Pajor, G. (2013): *Serdülők teljesítménymotivációja a célorientációs elmélet tükrében*. [Online]. Letöltés dátuma: 2023. 04. 05. forrás: http://pszichologia.phd.elte.hu/vedesek/PAJOR_GABRIELLA_disszertacio.pdf
- [25.] Ryan, R. M. – Deci, E. L. (2002): *Handbook of self-determination research*. Rochester: The university of Rochester Press.
- [26.] Priatmoko S. – Kabil M. – Vasa, L. – Pallás E. – Dávid L.(2021): Reviving an Unpopular Tourism Destination through the Placemaking Approach: Case Study of Ngawen Temple, Indonesia *Sustainability* 13(12), 6704–6725
- [27.] Ryan, R. M. – Deci, E. L. (2000): Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *The American psychologist*, 55(1), 68–78.
- [28.] Singh, R. – Sharma, G. – Sharma, S. (2022): Effect of anxiety and motivation on the performance of players and non players in different ball games. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 12(5), 740–746.

- [29.] Šimková, K. (2017): Motivation and Adherence of Female Junior Basketball Players in Transition to Professional Stage. *Studia Sportiva*, 11(1), 238–249.
- [30.] Tóth, L. (2010): *Lélektani és sportlélektani ismeretek, jegyzet*. [Online]. Letöltés dátuma: 2022. 01. 22. forrás: https://psycho.unideb.hu/munkatarsak/csakonyi_csilla/targyak/Sportpszichol%C3%B3giaanyag.pdf
- [31.] Új, E. D. – Csukonyi, C. – Őrsi, B. – Kiss, B. (2021): A célkitűzés hatása az utánpótlás korú kosárlabdázók fejleszthetőségére a kontrollhely és a motiváció forrásának tükrében. *Stadium - Hungarian Journal of Sport Sciences*, 4(1).
- [32.] Zel'ová, A. (2001): *Vybrané kapitoly z psychologie*. Košice: Technická univerzita v Košiciach.

Szerzők

Krupánszki Kornél

ORCID: 0009-0009-9420-4138

PhD hallgató

Selye János Egyetem, Gazdaságtudományi és Informatikai Kar, Közgazdaságtan Tanszék

kornel970829@gmail.com

Karácsony Péter

ORCID: 0000-0001-7559-0488

Egyetemi tanár

Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar, Módszertani és Menedzsment Intézet

karacsony.peter@uni-obuda.hu

Krupánszki Kíra

Egyetemi hallgató

Selye János Egyetem, Gazdaságtudományi és Informatikai Kar, Közgazdaságtan Tanszék, Közgazdaságtan és Vállalati menedzsment szak

128453@student.ujs.sk

A műre a Creative Commons 4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik:

[CC-BY-NC-ND-4.0.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

